

big Husmandsstand. Jeg ved, det har ikke rigtig god Klang her i denne Sal, men jeg vil alligevel sige, at hvis vi blive paa det Minimum, her er foreslaaet, ville disse Mænd ikke paa nogen Maade kunne kaldes selvstændige. Det er først, naar vi naa op til de 2 & 3 Aker, at der kan være Tale om, at de kunne blive selvstændige, og enten man ser det fra Landarbejdernes Side eller man ser det fra Kommunens eller Statens Side, tror jeg, man vil være bedst tjent med at faa en selvstændig Husmandsstand; fra Kommunens Side, fordi disse Husmænd ikke saa let ville være udsatte for paa deres gamle Dage at falde Kommunen til Byrde, fra Statens Side, fordi en velstueret, i økonomisk Henseende velstillet og selvstændig Husmandsstand gennem den indirekte Bestatning vil tilføre Statskassen en betydelig forøget Indtægt, skønt jeg ikke vil gaa saa vidt, som den ærede Ordfører gik i Gaar. Han gik saa vidt, at det endog saa lod til efter hans Beregning, at Statskassen vilde have en stor Fordel ved at gaa til Gennemførelsen af dette Lovforslag, idet de Udgifter, som Staten paadrager sig ved Oprettelsen af disse Husmandsbrug, vilde blive fuldt ud dækkede og mere til ved de Toldindtægter, som de vedkommende Husmænd vilde komme til at hvede. Saa vidt vil jeg ikke gaa, at jeg vil paastaa dette, men jeg tror alligevel, at Staten, fra hvilken Side man end ser det, ogsaa i økonomisk Henseende vil have Fordel af, at disse Husmænd blive saa velstuerede som muligt. Vi fra Mindretallets Side føle os da vedblivende overbeviste om, at med dette Minimum af 2 Tønder Land og med et Minimum af 3 Tønder Land Middelfjord, vil denne Selvstændighedsfølelse ikke blive stærkt udviklet.

Disse Bemærkninger, som jeg har tilladt mig at gøre om dette Vædringsforslag, som er det væsentligste af det, der stiller os, gælder ogsaa Vædringsforslagene under Nr. 19 og 31, der ere en Følge af Vædringsforslag under Nr. 7. Vædringsforslaget under Nr. 19 gaar ud paa at forhøje Summens Størrelse saaledes, at det bliver muligt ogsaa i Landets bedre Egne, hvor Jorden er dyrere, at erhverve Husmandslodder op til Maksimum af det, der staar i Forslaget. Det tror jeg absolut vilde være umuligt, hvis man ikke forhøjer Summen. Jeg tror, som sagt, det vil være umuligt at erhverve de 5 Tdr. Land Middelfjord, der er nævnt som Maksimum i Flertallets Vædringsforslag, og derpaa bygge et nogenlunde godt Hus for den omtalte Sum. Der er jo endogaa fra enkeltes Side sagt, at disse Huse skulle være grundmurede. Det

har jeg dog ikke turdet gaa med til, fordi det vilde ske paa Jordens Beføstning, det vilde føre til, at Lodden blev mindre, naar Pengene skulle gaa hertil. Som sagt, skal man bygge solidt og forsvarligt paa en Lod af 5 Tdr. Land i Landets gode Egne, saa kan det ikke ske for 4,000 Kr., og vi have derfor foreslaaet, at man skulle gaa op til et Maksimum af 6,000 Kr. for den ene Tredjedel af disse Huse, 5,000 for den anden og 4,000 for den sidste. Dermed er ingenlunde sagt, hvad vi, saa vidt jeg forstod den ærede Ordfører, maatte faa ud af hans Betragtninger, at man skulle holde sig inden for denne Grænse, $\frac{1}{3}$ til 6,000, $\frac{1}{3}$ til 5,000 og $\frac{1}{3}$ til 4,000. Det er slet ikke Meningen, og det fremgaar tydelig og klart af Forslaget. Hvis den ærede Ordfører havde opsat sine Bemærkninger om Mindretallets Vædringer, til vi havde faaet Lejlighed til at udtale os og motivere dem her i Salen, — det forekommer mig at være lidt sent, at vi have faaet Lejlighed dertil — vilde der kunne have været sparet nogle unødvendige Ord. Vi føle os ikke tilfulde overbeviste om, at vi kunne forhøje Arealets Størrelse, som Flertallet gør det, uden samtidig at vedlægge vort Forslag med klingende Mønt, vi have derfor stillet Forslaget under Nr. 19. Forslaget under Nr. 31 er kun en Konsekvens deraf, idet det gaar ud paa at sætte 5 Millioner i Stedet for de af Flertallet foreslaaede 4 Millioner. I Henhold til den ærede Ordførers Motivering i Gaar, at det vilde blive en lukrativ Forretning for Staten, idet den ved den indirekte Bestatning vilde faa Fordel af Oprettelsen af disse Husmandsbrug, synes jeg, at man let maatte kunne gaa ind paa vort Vædringsforslag. Der staar endnu tilbage nogle Vædringsforslag, der ikke ere af saa stor og gennemgribende Betydning, men om hvilke jeg dog maa tillade mig at udtale et Par Ord. Vædringsforslaget under Nr. 14 omhandler Retten til Ekspropriation. Vi ere der, saa vidt jeg husker, et Mindretal paa 5 eller 6 Medlemmer, der ikke have følt os sikre paa, at det vil være muligt i Landets Fæstegne at skaffe Jord til disse Husmandsbrug uden at have en Ekspropriationsret. Jeg erkender, at det er en Mangel ved vort Forslag, at der ikke staar, efter hvilke Regler der skal eksproprieres, og jeg forbeholder mig paa egne og Mindretallets Vegne under Bøje Behandling at stille Forslag om, at Ekspropriationen skal finde Sted i Henhold til Lov af 4de Juli 1850 § 3; saa vidt jeg husker det, vil det være temmelig let at komme ud over. Vi føle os, som sagt, ikke trygge nok ved den Udflugt, Lovforslaget byder Landarbejderne